

Психологічна підтримка дітей.
Протидія насильству та жорстокості
в дитячих колективах.

Альона Кривуляк

Координаторка

Національної гарячої лінії для дітей та молоді

ГО «Ла Страда-Україна»

м. Жмеринка

Національне законодавство в сфері захисту дітей від булінгу

Законодавче забезпечення протидії булінгу

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) від 18 грудня 2018 р.
- Закон України «Про освіту» (ст. 26; ст. 30)
- Кодекс України про адміністративні правопорушення (стаття 173_4)
- Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження (Постанова КМУ від 1 червня 2020р. № 585)
- Наказ МОН України № 1646 від 28 грудня 2019 року «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»
- Наказ МВС від 19.12.2017 № 1044 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» (Редакція від 21.08.2020)

Булінг

❖ Діяння

❖ учасників освітнього процесу,

❖ які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій,

❖ що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи
❖ або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу,

❖ внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) від 18 грудня 2018 р.

Закон України «Про освіту» (ст. 26; ст. 30)

Кодекс України про адміністративні правопорушення (стаття 173_4)

Види та ознаки булінгу

Види булінгу

- Фізичний
- Економічний
- Психологічний
- Сексуальний
- Кібербулінг

Прояви булінгу:

Фізичний	штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, “сканування” тіла, нанесення тілесних ушкоджень
Економічний	крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей жертви, вимагання грошей
Психологічний	принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміки обличчя, тощо
Сексуальний	принизливі погляди, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру
Кібербулінг	Приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв

До булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються

- безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на **прилеглих територіях** (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо)
- та (або) за **межами закладу освіти під час заходів**, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаки булінгу (цькування) є:

- Систематичність (повторюваність) діяння;
- Наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- Дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.
- В *закладі освіти в ситуації булінгу центральним суб'єктом є дитина.*

Хто може бути залученим в школі в ситуацію булінгу?

Особи	Рівні залучення (кривдник, потерпіла особа , спостерігачі)	Особи
Здобувачі освіти (діти)	↔	Здобувачі освіти (діти)
Здобувачі освіти (діти)	↔	Педагогічні працівники
Здобувачі освіти (діти)	↔	Батьки
Здобувачі освіти (діти)	↔	Персонал закладу освіти
Здобувачі освіти (діти)	↔	Інші особи

Відповідальність за діяння булінгу

Адміністративна відповідальність за діяння булінгу
Стаття 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Учасники освітнього процесу:

- Штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 3400 грн.) або до 200 мінімумів якщо діяння вчинене групою осіб або повторно протягом року
- Громадські роботи від 20 до 40 годин (від 40 до 60)

Батьки або особи, які їх замінюють у випадку, якщо діяння вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від 14 до 16 років:

- Штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 850 до 3400 грн.) або до 200 мінімумів, якщо діяння скоєне повторно або групою осіб
- Громадські роботи від 20 до 40 годин (від 40 до 60)

Хто несе відповідальність?

Керівник закладу освіти у разі неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу:

- накладання штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян **або**
- виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку

- Дитина, яка вчинила булінг (цькування) учасника освітнього процесу, може братися на профілактичний облік ювенальної превенції

Наказ МВС від 19.12.2017 № 1044 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» (Редакція від 21.08.2020)

Реагування та взаємодія

Реагування та взаємодія

Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти **визначає механізм** реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти всіх типів і форм власності, крім тих, які забезпечують здобуття освіти дорослих, у тому числі післядипломної освіти.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 [№ 1646](#) «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»

Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження
(постанова КМУ від 1.06.2020 № 585)

Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері протидії булінгу

Суб'єкти реагування у разі настання випадку булінгу (цькування):

- служба освітнього омбудсмена;
- служби у справах дітей;
- центри соціальних служб або центри надання соціальних послуг;
- органи місцевого самоврядування;
- керівники та інші працівники закладів освіти;
- засновник (засновники) закладів освіти або уповноважений ним (ними) орган;
- територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

ЗУ “Про освіту”

Стаття 53.

Права та обов'язки здобувачів освіти

Стаття 54.

Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу

Стаття 55.

Права та обов'язки батьків здобувачів освіти

зобов'язані:

-повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

Алгоритми виявлення та реагування керівника(-ці) закладу освіти на ситуацію булінгу

- Приймає *заяви або повідомлення* про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення.
- У разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) **повідомляє:**
 - *протягом 1-ї доби* підрозділ Національної поліції України та принаймні одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка стала стороною булінгу (цькування);
 - службі у справах дітей та центру соціальних служб або надання соціальних послуг не пізніше ніж упродовж **трьох робочих днів** з дня отримання заяви або повідомлення.
- За потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги.
- *Скликає засідання комісії* не пізніше ніж упродовж **трьох робочих днів** з дня отримання заяви або повідомлення.

Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної;
- звернутись (за потреби) до підрозділів Національної поліції України;
- повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною булінгу (цькування).

Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування) керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.
2. У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу.
3. Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

Заява про булінг має бути оформлена:

у письмовій формі, державною мовою, зі вказанням прізвища, ім'я, по батькові заявника, адресою проживання, контактним телефоном

У заяві має бути:

- розгорнутий опис фактів булінгу;
- Статус заявника: постраждалий, представник постраждалого чи свідок булінгу);
- розгорнутий виклад фактів булінгу;
- тривалість булінгу;
- дата подання заяви;
- особистий підпис.

Необхідно фіксувати і повідомляти факти, а не лише давати власні оцінки тому, що відбувається.

У спілкуванні з дитиною слід уникати:

- Паніки
- Ігнорування дитини та того, що відбувається у її житті
- Фраз – «Розбирайся самотійно», «Це все є частиною дорослішання»
- Насильницьких дій будь-якого характеру (це лише посилить протистояння між вами і дитиною)

У спілкуванні з дитиною можуть допомогти фрази:

- «Я тобі вірю»
- «Я тебе чую»
- «Я тебе підтримаю»
- «Давай поговоримо про цю ситуацію»
- «Іноді ми всі відчуваємося пригніченими. Давай подумаємо разом, як я можу тобі допомогти почуватися краще?»

У спілкуванні з дитиною можуть допомогти фрази:

- «Розкажи мені, як ти себе почуваєш. Я дійсно хочу це знати»
- «Мені шкода, що це сталося»
- «Дякую, що ти розповідаєш мені»
- «Ти можеш звертатися до мене стільки, скільки тобі це буде потрібно»

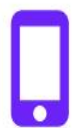

Національна дитяча гаряча лінія

0 800 500 225

(безкоштовно зі стаціонарних)

116 111

(безкоштовно з мобільних)

@childhotline_ua

@CHL116111

@childhotline.ukraine

АНОНІМНО. БЕЗКОШТОВНО

А ТЕПЕР ПРО ДІТЕЙ!

**І ПІВРІЧЧЯ 2024 Р. – 82 063
ЗВЕРНЕНЬ**

Збільшення кількості звернень
щодо булінгу в 1,5 рази
(+кібербулінг, тролінг та секс.булінг)

Булінг: тенденції

- Збільшення звернень:
 - ☐ щодо психологічного та фізичного булінгу над дітьми;
 - ☐ щодо кібербулінгу;
 - ☐ щодо вчителів-булерів;
 - ☐ від дітей-агресорів;
- Поєднання кількох видів булінгу по відношенню до дитини;
- Поєднання булінгу та дискримінації;
- Булінг по відношенню до дітей ВПО.

ДЯКУЮ КОЖНОМУ ТА КОЖНІЙ ІЗ ВАС

Що допомагає знаходити
пазли, з яких складаються дитячі долі

 УКРАЇНА
Ла Страда